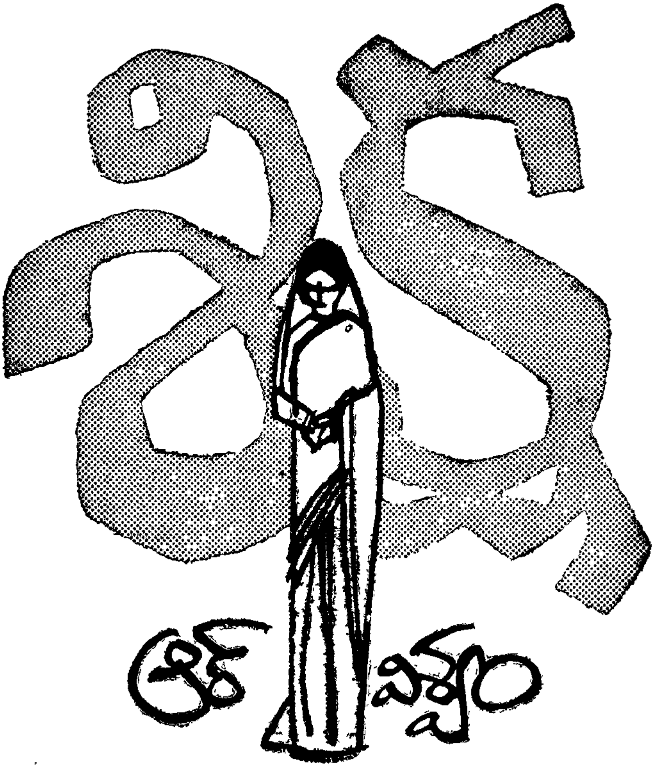

"వాసుకు సీరియస్‌గా ఉందిట !"

ఉలిక్కిపడింది ప్రతిమాదేవి! చదువుతూన్న పుస్తకం మూసేసి ఈజీచెయిర్ లోంచి లేస్తూ. "ఏమిటన్నయ్యా నీవనేది ?" అంది ఆదుర్దాతో.

"అవును ప్రతిమా ! ఇందాక నేను ఆఫీసులో ఉండగానే ఉత్తరం వచ్చింది. ఇదిగో చదువుకో !" అంటూ నీలం రంగు కవరు ప్రతిమాదేవి చేతికిచ్చి వెళ్ళిపోయాడు కృష్ణకాంత్.

ప్రతిమాదేవి ఉత్తరాన్ని ఆద్యంతమూ చదివింది. ఉత్తరంలోని అక్షరాల్ని అస్పష్టం చేశాయి ప్రతిమాదేవి అశ్రుబిందువులు.

వెళ్ళి కిటికీదగ్గిర నించుంది. మనసులో ఏదో అవ్యక్తమైన ఆవేదన; హృదయంలో గూడుకట్టుకున్న విషాదం ! — గతం పిలిచినట్టయింది ! వెనక్కితిరిగి చూసింది—

* * *

"ఇదిగో ప్రతిమా ! ఎవర్ని తీసుకువచ్చానో తెలుసా ?"

"నీవు చెప్పందే ఎలా తెలుస్తుంది అన్నయ్యా." ఎదురుగా అందంగా

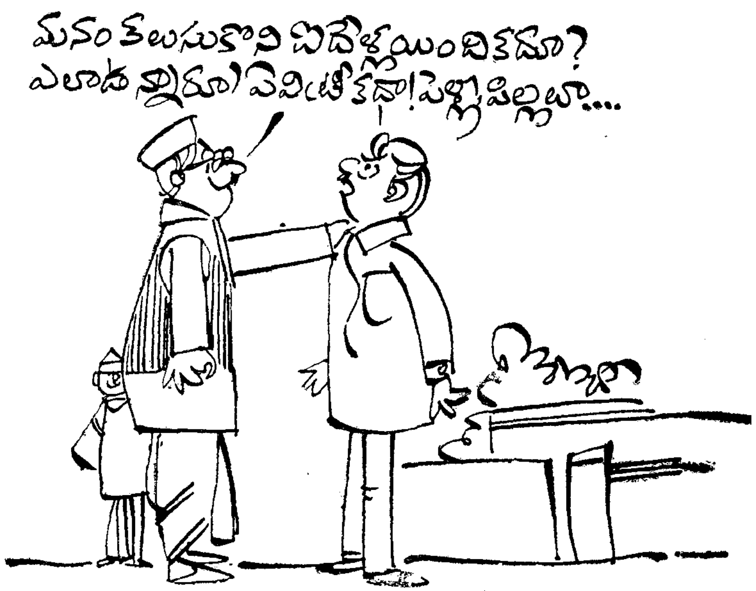

టకప్ చేసుకుని నిలబడ్డ యువకుణ్ణి చూస్తూ అంది ప్రతిమాదేవి.

"వీడూ నా మిత్రుడు! ఆశ్చర్యపోతున్నావా యేమిటి! కాలేజీ రోజులప్పుడులే. అసలుపేరు 'వాసు'; పోతే కలంపేరు 'బాలశ్రీ' – అంటే నీ అభిమాన రచయితన్నమాట. తెలిసిందా? ఇహ చెప్పాల్సిం దేమిటంటే, వీడు ఇక్కడికి ఉద్యోగరీత్యా ట్రాన్స్‌ఫరయి వచ్చాడు. అంతే! వీడిగురించి చెప్పాల్సింది."

తరువాత కృష్ణకాంత వాసువేపు తిరిగి "ఈవిడ మా చెల్లాయ్‌రోయ్; పి.యు.సి. చదువుతోంది. కథలూ, నవలలూ తెగ చదువుతుంది. నీ కథలంటేకూడా భలే యింటరెస్టులే దానికి," అన్నాడు.

ప్రతిమాదేవి అతివినయంగా నమస్కారం చేసింది.

వాసుకూడా చిరునవ్వుతో ప్రతినమస్కారం చేశాడు.

"కూర్చోరా, ఇప్పుడే వస్తా – టాయ్‌లెట్ అయి," అంటూ కృష్ణకాంత్ లోపలికి వెళ్ళిపోయాడు.

"కూర్చోండి," అంటూ లోపలికి వెళ్ళి రేడియో ట్యూన్‌చేసి, నాలుగయిదు మేగజైన్‌లు తెచ్చి వాసు బల్లకెదురుగా పెట్టింది ప్రతిమాదేవి, తనూ ఓప్రక్క కుర్చీలో కూర్చుంటూ.

"అయితే 'బాలశ్రీ' కలంపేరుతో

కథలు వ్రాసేవారు మీరే నన్నమాట," అంది ప్రతిమాదేవి.

పత్రిక తిరగేస్తున్న వాసు తలెత్తి ప్రతిమాదేవి వదనంలోకి చూస్తూ "అవునండీ!" అన్నాడు.

"చాలా బాగా రాస్తారు. ఈమధ్యే మొన్న ఏదో పత్రికలో మీ కథ చదివాను; బావుంది. కాని అందులో రాధ పాత్రకు అన్యాయం చేశారనిపిస్తూంది నాకు," అంది ప్రతిమాదేవి.

"ఎలా!" అన్నాడు వాసు.

"ఆ కథలో రాధ చిన్నప్పటినుండీ డాక్టర్ కావాలనే అనుకుంటుంది. తను గొప్ప డాక్టరయి తన జీవితాన్ని ప్రజా సేవకు అంకితం చేయాలని తనలో ఆశాలతను నీరుపోసి ఎంతో శ్రద్ధతో పెంచుతూ ఉంటుంది. కాని రాధ తల్లిదండ్రుల భావాలు అందుకు పూర్తిగా భిన్నంగా ఉంచి, చివరకువచ్చేసరికి ఆ అమ్మాయి ఎస్సెస్సెల్సీ పూర్తవకముందే పరిస్థితులద్వారా ఆ అమ్మాయి ఆశాలతను మొదటికే కూల్చివేయడంతో నేను చాలా ఫీలయ్యాను," అంది ప్రతిమాదేవి.

"రోజురోజుకూ, బ్రతకడమే కష్టమైపోతున్న ఈరోజుల్లో ప్రతి తల్లిదండ్రికీ, ముఖ్యంగా మధ్యతరగతి కుటుంబంలో ఆడపిల్ల ఒక పెద్ద సమస్యగా తయారయింది. ఆ సమస్యను ఎలా పరిష్కరించాలో ఆ అమ్మాయి పుట్టినప్పటినుండీ ఆలోచించడం ప్రారంభిస్తారు. ఆ సమస్య పరిష్కారమయేవరకూ వాళ్ళు నిద్రపోరు. చివరకు విధి అనుకూలించి వారి ప్రయత్నం సఫలీకృతమై ఎలాంటి సమయంలోనయినా ఆ అమ్మాయికి మూడుముళ్ళు పడితే అంతకన్నా ఆనందం మరొహటి ఉండదు వారికి; అమ్మాయికికూడా జీవిత లక్ష్యమంటూ ఒకటి ఏర్పరిచామని ఎంతో సంతృప్తిచెందుతారు. 'అది వారి పొరపాటుకాదు, వారి విధ్యుక్తధర్మం. దాన్ని వారు నెరవేర్చారు!" అంటూ ముగించాడు వాసు.

"మీరన్నది నిజమే. కానీ ఆ అమ్మాయికికూడా జీవితంలో కొన్ని ఆశలూ, ఆశయాలూ ఉండటం సహజం! ఆమె ఆశయాల మెట్లమీదుగా పయనించే ఆ జీవితం గమ్యం చేరకమునుపే జారి పడితే ఆమె పరిస్థితి ఎంత భయంకరంగా ఉంటుందో ఆలోచించారా!"

వాసులో బెరుకుతనం పోయి మరింత ఉత్సాహం వచ్చింది. "అందుకే ప్రతి వ్యక్తీ తను ఆశయాల మెట్లు నిర్మించుకునేముందు, వాటిద్వారా తను గమ్యం చేరుకుంటానా లేదా అనేది ఆలోచించడము ఎంతయినా అవసరం. ఆశలు సఫలమయే అవకాశమే లేనపుడు వాటిని పెంచుకోవటం అవివేకం," అన్నాడు.

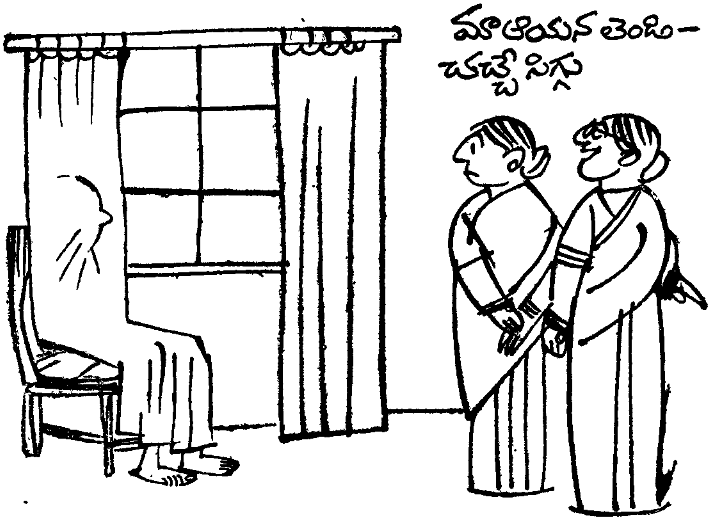

"ఏమిట్రోయ్ ! అప్పుడే మా చెల్లాయ్ నువ్వూ అంతగా డిస్కస్ చేస్తున్నారే. కొంపదీసి ఏ డిబేటింగ్‌లోనైనా పాల్గొనడము లేదుకదా ఇద్దరూ!" ఈజీ ఛైర్‌లో కూర్చుని బూట్లు తొడుక్కుంటూ అన్నాడు కృష్ణకాంత్.

"అబ్బే, అలాంటిదేమీ లేదురా. మీ చెల్లాయ్, మొన్నెదో పత్రికలో నా కథ చదివిందట. ఆ కథనుగూర్చి తన అభిప్రాయాన్ని తెలుపుకుంటున్నది." అన్నాడు వాసు.

"అలాగా, పద వెడదాం" అంటూ లేచాడు కృష్ణకాంత్.

ఇద్దరూ క్లబ్బుకు వెళ్ళిపోయారు.

"మీ చెల్లాయి భలే విచిత్రమైన మనస్తత్వంగలదే !" దారిలో అన్నాడు వాసు.

"ఎందుకూ ?" అన్నాడు కృష్ణకాంత్.

"లేకపోతే యేమిటోయ్ ! మొదటి రోజునే ఇంతగా చొరవ తీసుకుని మాట్లాడే అమ్మాయిలను ఇంతవరకూ చూడలేదు నేను. ఏవిధమైన సంకోచం లేకుండా నిష్కల్మషంగా మాట్లాడుతూ ఉంటే నేనే ఆశ్చర్యపోయాను మొదట!" అన్నాడు వాసు.

"అవునా ! మా ప్రతిమ స్వభావమే అంత ! అది అందరితోనూ అలాగే ఉంటుంది !" అన్నాడు కృష్ణకాంత్

* * *

"ప్రతిమా ! ఓ ప్రతిమా ! ఇలారా!" పిలిచింది అన్నపూర్ణమ్మ .

"ఇదిగో వస్తున్నానమ్మా !" అంటూ ఏదో చదువుకునేదల్లా అన్నపూర్ణమ్మకెదురుగా వచ్చి నించుంది.

"గదిలోకెళ్ళి త్వరగా ముస్తాబుకా మరి! అక్కడ వాళ్ళొచ్చి కూర్చు న్నారు!" ఆజ్ఞాపించింది అన్నపూర్ణమ్మ.

"ప్రతిమాదేవి మ్లాన వదనయై గదిలో కెళ్ళింది. అయిదు నిమిషాల్లో అందంగా అలంకరించుకొని వచ్చింది.

అన్నపూర్ణమ్మ ప్రతిమాదేవిని తీసుకువెళ్ళి హాల్లో పెళ్ళిచూపు వారి ముందు కూర్చుండబెట్టింది.

"మీ పేరేమిటి?" అతడు ప్రశ్నించాడు.

"ప్రతిమాదేవి!" తలవంచుకొనే నెమ్మదిగా సమాధాన మిచ్చింది.

"ఏం చదువు తున్నారు?"

"పి. యు. సి.!"

"మీకు పాటలు వచ్చా?"

[illegible] ప్రతిమాదేవి కాస్త సిగ్గు [illegible]. "రావు!" ఎంతో బిడియంతో [illegible]. ఆ తరువాత ఇంకా ఏవేవో [illegible]గారు.

"సరే, మేము వెళ్ళి ఉత్తరం రాస్తాం లెండి!" అంటూ పిల్లవాడి తండ్రి లేచి నిలబడ్డాడు.

"అట్లా!" అన్నారు ప్రకాశరావు గారు.

ప్రతిమాదేవి వేయి దేవుళ్ళకు మొక్కుకుంది — ఎలాగైనా ఆ సంబధం కుదరకుండా ఉండాలని.

అనుకున్నట్టే అయింది. అమ్మాయి మాకు నాచ్చలేదన్న ఉత్తరం చూడగానే, ప్రతిమాదేవి హృదయం ఆనంద శిఖరాలపై మయూరనాట్యమే చేసింది.

* * *

"నేను వివాహం చేసికోదలచుకో లేదు!" అంది ప్రతిమాదేవి వాసు ప్రశ్నకు సమాధాన మిస్తూ.

"ఏం, ఎందుకండీ!" అన్నాడు వాసు.

"ఏమో! మీ కథలో లాగే నాకు కూడా చిన్నప్పటినుండీ డాక్టరు కావాలనే ఆశ. అందుకే ఎన్ని సంబంధాలొచ్చినా ప్రతిసారీ వేయి దేవుళ్ళకు మొక్కు కుంటున్నాను — సంబంధాలు కుదరకుండా పోవాలని."

"అలా అయితే మీ ఆశయం నెరవేరే అవకాశం ఉన్నదామరి!" అన్నాడు వాసు.

"చెప్పలేను! మా అమ్మా నాన్నలకు, ముఖ్యంగా మా నాన్నగారికి సాధ్యమయినంత త్వరలో నే నొక యింటిదాన్ని కావాలని ఉంది. కాని నాన్నగారిని ఎంతో ప్రయత్నంమీద సంబంధాలు చూడ్డం ఆపుజేయమని చెప్పాను. నాన్నగారు నవ్వి ఊరుకున్నారు. ఇక పైన ఆ దేముడి దయ!"

"నేనూ, ఒకప్పుడు మీలాగే బాగా చదివి గొప్ప ఇంజనీరు అయి, దేశానికి కొంతవరకయినా ఉపయోగపడా లని

అనుకున్నాను. కాని నే నొక ఇంజనీరు అయే అవకాశం నాకు లేదని తెలిసిన రోజునే నా ఆశలను అధికం చేసుకోడం మానుకున్నాను. అందు గురించి మీరు కూడా అట్టే ఆశలు పెంచుకోకుండా, హాయిగా వివాహం చేసుకుని జీవితాన్ని మూడు పూవులు, ఆరు కాయలుగా చేసు కొండి! ఇదే నా సలహా!' అని ముగించాడు వాసు.

"వివాహం చేసుకోడం అంటే స్త్రీ తన స్వేచ్ఛా, స్వాతంత్ర్యాలను కోల్పోయి, పురుషుడికి బందీ అయి, పిల్లలు కనే యంత్రంగా తయారవడం అన్నమాట! అదేం నాకు నచ్చదు. నా జీవితానికి స్వేచ్ఛ కావాలి! నేను పంజ రంలో బంధింపబడ్డ పక్షిలా అవకూడదు. ఇదే నేను జీవితంలో ఆశించింది," అంది ప్రతిమాదేవి.

"మనుష్యుల ఆశయాలూ, లక్ష్యాలూ, ఎప్పుడూ ఒకే రీతిగా ఉండవు. కాలంతో బాటు వాటిలో కూడా పరివర్తన రావచ్చు. ఇది మీకు పూర్తిగా అన్వయిస్తుందని నా అభిప్రాయం," అన్నాడు వాసు.

"అలా గనక జరిగితే అందుకు నేను బాధ్యురాల్ని కానేమో!" అంది, ప్రతిమాదేవి.

అంతలోనే కృష్ణకాంత్ లోపలినుండి టకప్ అయి వచ్చాడు.

ఇద్దరూ కలిసి వెళ్ళిపోయారు.

"మా చెల్లాయి ఏమంటుందిరా?" అన్నాడు కృష్ణకాంత్ గార్డెనులో ఒక మూల పచ్చని గడ్డిమీద కూర్చుంటూ.

"మీ చెల్లాయివి ఉన్నత భావాలు! ఆదర్శమైన ఆలోచనలు! తనూ ఒక డాక్టర్ అయి, తన జీవితాన్ని ప్రజా సేవకు అంకితం చేయాలని ఆమె ఆశయం. కాని అది నెరవేరుతుందనే నమ్మకం మాత్రం నాకు కల్గడం లేదు," అన్నాడు వాసు.

"అవున్రా! దానికి చిన్నప్పటినుండి అదే అభిలాష. ఇంట్లో మా అమ్మ కెప్పుడేనా జబ్బు చేసి, డాక్టరు గురించి వెళ్ళవలసివస్తే, అప్పుడు మా ప్రతిమ 'అమ్మా! నేనుకూడా బాగా చదువుకొని గొప్ప డాక్టరయినప్పుడు ఇలా మరో డాక్టర్లపైన ఆధారపడవలసిన అవసరం ఉండదులే!' అనేది. కాని మా నాన్న గారికి మాత్రం దాన్ని ఎంత త్వరగా ఒక యింటిదాన్ని చేస్తే అంత బాగుం టుందని ఉంది. అది నాతో ఎప్పుడూ అంటూ వుంటుంది. 'అన్నయ్యా! నన్ను డాక్టర్ చదివించవా?' అని. అది అలా దీనంగా అడిగినప్పుడు నా మనసు ఎంతగా కలత చెందుతుందో చెప్పలేను వాసూ! నాన్నగారు ముందే ముక్కోపి! యింట్లో తన మాట తప్పితే మరొకరి మాట సాగకూడదనే తత్వం ఆయనది. నువ్వే చెప్పరా! ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో

నేను మాత్రం ఏం చేయగలను?" అన్నాడు కృష్ణకాంత్.

"పోనీలేరా! దైవనిర్ణయం ఎలా వుంటే అలా జరుగుతుంది. అందు గురించి మనం అనవసరంగా బాధపడ్డం బావుండదు!" అనునయిస్తూ అన్నాడు వాసు.

"నేనూ అలానే భావించి ఊరు కున్నాను!" అన్నాడు కృష్ణకాంత్.

కొన్నిరోజులు యాంత్రికంగా గడిచి పోయాయి. వాసు, ప్రతిమకు మరింత సన్నిహితుడయ్యాడు. ప్రతిమ కూడా వాసుతో మనసువిప్పి మాట్లాడేది. వారిద్దరిమధ్యా అనుకోకుండా అల్లుకు పోయిన అనురాగలతను విడదీయడం వారికి అసాధ్యమైపోయింది. ఇద్దరూ కలుసుకోనీ, మాట్లాడుకోనీ రోజంటూ లేకపోయింది. 'ఇదేమిటి! తన హృద యము వాసు గురించి ఇంతగా పరిత పించిపోతున్నది!' ఒక్కరోజు వాసు కనబడకపోయేసరికి అనుకునేది ప్రతిమా దేవి. వాసుకూడా ప్రతిమ విషయంలో అలానే భావించేవాడు. ప్రతిరోజూ ప్రతిమతో గంటసేపు గడపడం అతని దైనందిన కార్యక్రమాల్లో ఒకటై పోయింది. తన సాంగత్యంవల్ల ప్రతిమలో చాలావరకు పరివర్తన కలిగిం దని గ్రహించగలిగాడు వాసు.

ఒకరోజు వాసు వచ్చేటప్పటికి కృష్ణ కాంత్ యింట్లో లేడు. ప్రతిమ, "రా, వాసూ! కూర్చో!" అంటూ సాదరంగా ఆహ్వానించి కుర్చీవేసింది.

"ప్రతిమా! ఎన్నాళ్ళనుండో ని న్నొక విషయం అడగాలని అనుకుం టున్నాను, అడగనా?" అన్నాడు వాసు.

"ఒక్కటికాదు, ఎన్నయినా అడుగు! నా సమక్షంలో సంకోచం దేనికి?" అంది ప్రతిమాదేవి.

"నిన్ను ప్రేమించాను! వివాహం చేసుకో దలచుకున్నాను!" ఒక్కసారి అనేశాడు వాసు.

అదిరిపోయింది ప్రతిమాదేవి. క్షణ కాలం ప్రతిమే అయిపోయింది. "వాసూ! నాకు జీవితంలో వివాహం చేసుకోవా లని లేదు! నీలో ఆశలు రేకెత్తించడానికి దోహదం యిస్తే అందుకు నన్ను క్షమించు. దయచేసి నువ్వు నన్ను మరచిపో! అదే నీ అభివృద్ధికీ, ఆత్మ శాంతికీ తోడ్పడుతుంది." అనేసి ఇక అక్కడ నిలబడలేక వెంటనే తన గది లోకి వెళ్ళి మంచంపైన వాలిపోయింది-తను వాసు కిచ్చిన సమాధానానికి కుమిలి పోతూ. అంతే ఆ తరువాత వాసు కని పించలేదు ప్రతిమకు.

దేన్నీ లక్ష్యంచేయని కాలం వేగంగా ముందుకు పరుగెడుతూనే ఉంది.

చివరకు ప్రతిమ గమ్యాన్ని చేరుకో లేకపోయింది. తన లక్ష్యాన్ని సాధించ లేకపోయింది. పరిస్థితులకు బానిసయి

పోయి ఒక ఏడ్వోకేటుతో వివాహం జరిగిపోడం, ఆరునెలలు తిరగకముందే ఆ అడ్వోకేటు హఠాత్తుగా గుండె ఆగి మరణించడం, ప్రతిమాదేవి జీవితంలో ఒక తుఫానులా జరిగిపోయింది.

* * *

వెనుకనుండి అడుగుల సవ్వడి విన పడగానే ప్రతిమాదేవి గతంలోంచి తేరు కొని, "అన్నయ్యా!" అంటూ ఒక్క పరుగున వెళ్ళి కృష్ణకాంత్ పక్షస్థలంపై వాలి వెక్కి వెక్కి ఏడ్వసాగింది.

"నీ బాధ నాకు తెలుసమ్మా! జీవితంలో నీ వొక తప్పు చేశావు. ఆనాడు అది నీకు తప్పుగా తోచలేదు. అదొక లక్ష్యంగా భావించావు. కాని అదే వాసు జీవితాన్ని తల్లక్రిందులు చేస్తుందని మాత్రం ఆలోచించలేకపోయావు! ఆ రోజు నువ్వు వాసూను వివాహమాడి ఉంటే, ఈరోజు వాడి కీ విషమపరిస్థితి ఎర్పడేదికాదు. ఇప్పుడు సమయం మించి పోయింది!" అన్నాడు కృష్ణకాంత్.

"లే దన్నయ్యా! సమయం మించిపో లేదు. నన్ను ఒక్కసారి వాసు దగ్గరికి తీసుకువెళ్ళ దయచేసి." అంది ప్రతిమా దేవి పమిటతో కళ్ళు నద్దుకుంటూ.

"అలాగే తీసుకువెడతాను పదమ్మా!"

మంచంపైన స్మారకం లేకుండా పడి ఉన్నాడు వాసు.

చూస్తూనే వణికిపోయింది ప్రతిమా దేవి. ఎంతో కాలంగా అజ్ఞాతంగా అణచి పెట్టుకున్న ప్రేమ ఒక్కసారి ఉవ్వెత్తున లేచి పైకి వచ్చింది. ఆ క్షణంలో పరిసర ప్రాంతమంతా అదృశ్యంగా గోచరించింది. ఒక వాసు తప్ప మరేమీ కని పించడంలే దామెకు. "వాసూ !" ఒక్క సారి వ్యథాభరిత కంఠంతో పిలిచింది.

"... ... ..."

"వాసూ! వాసూ!" పిచ్చిగా ఏడుస్తూ అంది.

"వాసు కాస్త కదిలాడు. భారంగా కళ్ళు విప్పాడు. కాని ఎదురుగా మంగళ చిహ్నమైన కుంకుమలేని నుదుటికేసీ, అంచులులేని తెల్లని వస్త్రాలలో ఉన్న ప్రతిమ రూపంకేసీ అట్టేసేపు చూడలేక పోయాడు. క్షణకాలం మూగబాధనే అనుభవించాడు. ఎండిపోయి, గడ్డం పెరిగిన అతని చెక్కిళ్ళ మీదుగా కన్నీళ్ళు కారసాగాయి.

"వాసూ! ఇటు చూడు. నీ ప్రతిమను! సర్వం త్యజించి నీ వద్దకు వచ్చాను. నన్ను ఇలా నీకు సమర్పించుకోనీ వాసూ!" అంది ప్రతిమ ఆవేదనతో.

"అదృష్టవంతుణ్ణి ప్రతిమా! కాని చాలా ఆలస్యంచేశావు. ఈ ఆఖరిక్షణాల్లో నిన్నొకమారు చూసే భాగ్యం నాకు కలిగించమని భగవంతుడిని ప్రార్థించాను. నా మొరాలకించి, నిన్ను ప్రత్యక్షం చేశాడు. అంతేచాలు. నేను తృప్తిగా చనిపోతున్నా!" అంటూ భారంగా నిట్టూర్చాడు. ఆ నిట్టూర్పుతోనే అతని జీవన జ్యోతి ఆరిపోయింది.

"వాసూ! ఇది నాకు శిక్షా?" పెద్దగా అరుస్తూ వాసు మృతదేహంపై కుప్పగా కూలిపోయింది ప్రతిమాదేవి

ఆమె చివరి ఆశ కూడా ప్రకృతిలో కలిసి మాయమైపోయింది। ★